

חיזבאללה בשפל [?] ויש תרחיש שיעמיד אותו בסכנה קיומית

20.01.2026 | ד"ר יוסי מנשרוף

המחאה באיראן משקפת משבר שישפיע במישרין לא רק על התנהלות המשטר, שחושש לעתידו ונלחם על הישרדותו, אלא גם על עתיד חיזבאללה בלבנון. המחאה, שפרצה ב-28 בדצמבר, נבעה מצירוף נסיבות, ובהן הצניחה חסרת התקדים בשער הריאל, והעדר אופק חיובי כלשהו לכלכלת איראן בהעדר הסכם גרעין.

המחאה הכלכלית הפכה לאחר יממה למחאה טוטאלית נגד המשטר ודרישה להדיחו, והיא כללה בהדרגה את כלל 31 המחוזות במדינה. גם במציאות הכלכלית הקשה שאחזה בו, ותחת משברי המים והאנרגיה מהם סבל, בחר המשטר בהובלת חמינאי להעביר לחיזבאללה בלבנון מיליארד דולר מאז ינואר 2025, במסגרת המאמץ לשקמו. הסיוע הפיננסי המקיף הזה מעיד על חשיבותו העצומה של חיזבאללה עבור המשטר האיראני, גם בעידן שלאחר נסראללה.

הסיוע הפיננסי לחיזבאללה, והמאמץ האיראני הנמשך לשקם את יכולותיו הצבאיות, משקפים גם את המרכזיות של מפעל ייצוא המהפכה האסלאמית במדיניות האיראנית באזור. זאת, למרות דרישתה של מדינת לבנון לכבד את ריבונותה ולשתף פעולה עם התוכנית לפירוז חיזבאללה, מדיניות שאליה מתנגדת טהרן נחרצות.

ייצוא המהפכה האסלאמית באזור נמשך אפוא, מתוקף היותו אמצעי חשוב בתפיסת הביטחון האיראנית, ובשאיפה האיראנית להגמוניה אזורית ולהשמדת ישראל. ואולם, האם איראן תוכל לקצור את הדיבידנדים מהשקעתה בחיזבאללה כבר בעודה שקועה במשבר פנימי ותחת איום צבאי אמריקאי מוחשי?

איראן זקוקה לחיזבאללה כדי להגביר את כושר ההרתעה שלה מול ארה"ב וישראל, וכדי לדכא את המפגינים, שבשיאם הגיעו עד כה לכשני מיליון איש לפי ערוץ איראן אינטרנשיונל האופוזיציוני (הגם שהמחאה שככה בזמן כתיבת שורות אלו).

מאז הסלימה המחאה, פורסמו בכלי התקשורת, ובכלל זה ברשת CNN, דיווחים לפיהם פעילי מליציות שונות הגיעו לאיראן כדי לסייע בדיכוי. במסגרת זאת, דווח ב-CNN ש-5,000 פעילי ארבע מליציות עיראקיות [?] כתאא'ב חיזבאללה, אל-נוג'באא', כתאא'ב סיד אל-שהדאא' וארגון בדר [?] הגיעו לשם כך לאיראן.

הדיווח מתכתב עם הצהרת מזכ"ל כתאא'ב חיזבאללה, אבו חוסיין אל-חמידאוי, מה-12 בינואר, למשטר האיראני ולחמינאי שארגונו "איתכם באופן חד משמעי ויגן על העם האיראני", ועם עדותם של אזרחים איראנים שבדיכוי משתתפים גורמים זרים דוברי ערבית.

כתא'ב חזבאללה אף איים (16 בינואר) לתקוף בסיסים אמריקאים בעיראק ואזור, אם תותקף איראן. לצד זאת, חזבאללה גינה את המחאה באיראן בהצהרתו (13 בינואר), ונצמד לנרטיב המשטרי, לפיו היא משקפת מזימה אמריקאית-ישראלית להדחת המשטר האסלאמי ולא רצון אותנטי של העם האיראני. עם זאת, בניגוד לכתא'ב חזבאללה העיראקי, נמנע חזבאללה מלבטא מוכנות להשתתף בדיכוי המחאה, ואף לא איים להיחלץ לעזרתה אם תותקף.

הימנעות זו נובעת במישרין מהמצב הפוליטי הסבוך בו נמצא חזבאללה בלבנון. פעילותה של מדינת לבנון לפרק את חזבאללה מנשקו, הגם שהיא רחוקה מלהתקדם במלואה, מבהירה שבהתאם לחולשה בה מצוי חזבאללה כעת, הוא אינו יכול להרשות לעצמו אפילו לבטא כוונה לסייע למשטר לדכא את המחאה.

זאת, בעקבות הביקורת הנוקבת הצפויה נגדו מצד חוגי הממשל בלבנון והחברה בכללותה, לפיה הוא גורם איראני ולא לבנוני, ביקורת שקיימת כבר כעת. זאת ועוד, נראה שאם טראמפ יממש את איומיו ויתקוף את איראן, חזבאללה לא יוכל להצטרף למאמץ האיראני להשיב במתקפות נגד האינטרסים האמריקאים באזור ונגד ישראל, בניגוד לחות'ים. זאת משום שצעד כזה יהיה הרה אסון עבורו, שעה שיעמידו בפני סכנת מתקפה צבאית אמריקאית, ובעת שיספק לישראל תרוץ לבצע מתקפה נרחבת נגדו, ולא להסתפק בסיכולים ממוקדים נגד פעיליו ותשתיותיו.

יוזכר שלאור היחלשותו המשמעותית תחת נעים קאסם, חזבאללה לא נחלץ לעזרת איראן ב"עם כלביא", לאחר שלפי דיווח ב-The National האמירוטי (14 ביוני) ומפי מקורות לבנונים, התחייב בפני מדינת לבנון לא לקחת חלק במלחמה ולא לגרור את לבנון לתוכה, בהתאם ללחצים מצד בכירים לבנונים מולו בסוגיה.

מעבר לכך, תרחיש של הצלחת המחאה באיראן והדחת המשטר מגלם סכנה חמורה לחזבאללה בגלל שילוב נסיבות: ראשית, הארגון קשור בטבורו לאיראן, ובתרחיש של נפילת המשטר הוא עלול להיקלע לסכנה שעלולה להיות קיומית, שעה שיריביו בזירה הפוליטית ובחברה הלבנונית, שכבר מכריזים כעת שנפילת המשטר האיראני תחסל את חזבאללה ותאפשר הקמת מדינה בלבנון, יבקשו למנף זאת באופן מקסימלי נגדו.

כפי שהדגישו בכירים ביטחוניים באיראן אחרי נפילת משטר אסד, טהראן פעלה בעשור האחרון כדי לצייד את חזבאללה ביכולות ייצור מקומיות. חזבאללה אכן מסתייע ביכולות האלו, לצד הברחות מאיראן וסוריה, אך נראה שהאמל"ח הזה מיועד ללחימה נגד ישראל, וחלק ניכר ממנו לא יעמוד לחזבאללה במלחמה על קיומו.

שנית, כפי שניתן לראות במקרה הסורי, האלימות העדתית גואה בעקבות שינויים טקטוניים באזור, ולפיכך סביר שחזבאללה יעמוד תחת איום של מרחץ דמים מצד חלק מיריביו. השינוי העצום שצפוי תחת איראן חופשית כבר נותן את אותותיו בסיסמא שנשמעת מפי המפגינים "לא עזה, לא לבנון, אמסור נפשי עבור איראן". בנוסף, במניפסט שפרסם (15 בינואר) אודות המדיניות

הצפויה של איראן בהובלתו, הדגיש רצ'א פהלוי שיכוון שלום עם ישראל, יפסיק את התמיכה בטרור, ויפעל בשותפות עם עמיתים באזור ובעולם נגד האסלאם הקיצוני.

הדחת המשטר באיראן תשרת אינטרס ישראלי מובהק. לכן, הדרישה של המשטר באיראן ל"משחק הוגן" ותלונותיו על מעורבות זרה, בשעה שהוא עצמו התאפיין בשיגור עשרות אלפי שכירי חרב לסוריה במסגרת ההגנה על אסד, אינה רלוונטית. ישראל תקצור תועלות רבות משינוי טקטוני שכזה, שהשלכותיו יקרינו רבות גם על האזור, ובמיוחד בלבנון.

נראה שחיזבאללה במצבו הנוכחי הרגיש, לא יוכל לסייע לאיראן אם תותקף, וגם אינו יכול לסייע לה בדיכוי המחאה לכשתסלים שוב. בהתאם לכך, על ישראל לעשות כל אשר לאל ידה כדי לקדם את התרחיש הזה. במקביל, על ישראל להיערך לאפשרות שבתרחיש של מתקפה על איראן, חמאס יבחר לסייע לה באמצעות מתקפות מלבנון.

פורסם בישראל היום, בתאריך 17 בינואר, 2026.